

Schemat 3.3 prezentuje sposób ujęcia operacji gospodarczej w wysokości 2 000 zł na kontach X oraz Y zgodnie z zasadą podwójnego zapisu i z wykorzystaniem korespondencji kont.

Dt	Konto X	Ct	Dt	Konto Y	Ct
	2 000	←	→	2 000	50 000 Sp

Schemat 3.3. Wykorzystanie w ewidencji księgowej zasady podwójnego zapisu i korespondencji kont
Źródło: opracowanie własne.

W praktyce przy ustnym przekazywaniu informacji o ujęciu operacji gospodarczych na kontach księgowych (przy korespondencji kont) używa się różnych określeń, co prezentuje tabela 3.3.

Tabela 3.3. Słowne odpowiedniki ujęcia operacji gospodarczych po odpowiednich stronach na kontach księgowych

Strona konta DEBET	Strona konta CREDIT
• Zapisać po stronie Dt konta	• Zapisać po stronie Ct konta
• Zarejestrować po stronie Dt konta	• Zarejestrować po stronie Ct konta
• Zaewidencjonować po stronie Dt konta	• Zaewidencjonować po stronie Ct konta
• Zaksięgować po stronie Dt konta	• Zaksięgować po stronie Ct konta
• Obciążyć konto	• Uznać konto
• Zapisać w ciężar konta	• Zapisać na dobro konta

Źródło: na podstawie pracy: Messner, 2001, s. 80.

Zapisane na danym koncie operacje gospodarcze podlegają okresowemu sumowaniu, tworząc obroty konta. **Obrót konta to ogólna suma zapisów po jednej ze stron konta.** W związku z tym, że konto ma dwie strony Dt i Ct, rozróżnia się obrót debetowy (obróć Dt) i obrót kredytowy (obróć Ct).

Po ustaleniu (podsumowaniu) obrotów konta oddzielenie dla stron Dt i Ct, powstałe sumy porównuje się, by w ten sposób obliczyć saldo konta księgowego. Różnica między obrotami konta nazywana jest zatem saldem konta lub **saldem końcowym** konta (**stanem końcowym**; bieżącym stanem konta), oznaczanym w skrócie **Sk**. **Saldo konta to różnica między obrotem większym a obrotem mniejszym konta, przyjmująca nazwę większego obrotu** (np. debetowe). W zależności od tego, które obroty są większe, saldo końcowe może być debetowe lub kredytowe. Jeśli obroty są sobie równe, to saldo wynosi zero. Prezentuje to tabela 3.4.

Tabela 3.4. Zależność między obrotami konta księgowego a jego saldem końcowym (Sk)

Różnica obrotów na koncie księgowym	Rodzaj salda (Sk) konta księgowego
Obroty strony Dt > obroty strony Ct	Debetowe
Obroty strony Ct > obroty strony Dt	Kredytowe
Obroty strony Dt = obrotom strony Ct	Saldo = 0

Źródło: na podstawie pracy: Micherda (red.), 2005, s. 145–146.

Wpisanie salda końcowego na koncie oznacza **zamknięcie konta księgowego**. W technice ręcznej saldo końcowe wpisywane jest po przeciwnej stronie konta niż wskazuje charakter salda, np. saldo końcowe Dt wpisane jest po stronie Ct konta (czyli tam, gdzie wystąpiły mniejsze obroty), aby zbilansować obroty konta. Przykład 3.1. prezentuje funkcjonowanie kont księgowych w rachunkowości.

Przykład 3.1

Funkcjonowanie kont bilansowych

Polecenie

Dokonąć zamknięcia kont „Towary” oraz „Zobowiązania wobec dostawców”, ustalając uprzednio stan obrotów oraz salda (znane są stany początkowe tych kont oraz ujęte są na nich wartości zaewidencjonowanych operacji gospodarczych).

Dt	Towary Ct	Ct	Dt	Zobowiązania wobec dostawców	Ct
Sp	35 000	2 000		9 000	50 000 Sp
	3 000	8 000		1 000	16 000
	5 000			4 000	

Rozwiązanie

Należy rozpocząć od policzenia obrotów (zsumowania ich) na każdym koncie: oddzielnie dla stron Dt i Ct. Następnie należy wyliczyć stany końcowe kont (salda końcowe), przez porównanie dla każdego konta – obrotów stron Dt i Ct – czyli obliczyć ich różnicę. Saldo końcowe należy wpisać po tej stronie każdego konta, która wykazuje mniejsze obroty. Następnie należy sprawdzić, czy po wpisaniu stanu końcowego na każdym koncie, zgadzają się sumy kontrolne na obu kontach.